

Asia: VN/19726/2023

Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen

Lausuntopyyntö

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Kannatatteko uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä ajankohdasta 1.10.2023 uuteen ajankohtaan 1.10.2024?

Kyllä

Halutessanne voitte antaa tiiviit perustelut vastaukselle:

Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry pitää välttämättömänä, että uudistettava vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.1.2025. Laadukkaan valmistelun ja eduskuntakäsittelyn lisäksi aikaa tarvitaan myös uuteen lakiin perehtymiseen sekä soveltamis- ja asiakasohjeiden päivittämiseen ennen lain voimaantuloa. Kaikki materiaalit tulee myös tehdä saavutettavaan muotoon ja asettaa saataville monikanavaisesti hyvissä ajoin.

Eduskunnan hyväksymä uusi vammaispalvelulaki on monin paikoin epämääräinen, epätarkka ja monitulkintainen. Yhdessä hyvinvointialueiden säästötarpeiden kanssa lain puutteet vaarantavat näkövammaisten henkilöiden oikeuden tarpeidensa mukaisiin palveluihin. Lain epämääräisyys mahdollistaa sen tulkinnan ja vammaispalveluiden tuottamisen tavoilla, jotka eivät vastaa näkövammaisten yksilöllisiä tarpeita. Näin ollen myöskään vahvat subjektiiviset oikeudet eivät toteudu. Ilmiö on jo nyt nähtävissä useiden hyvinvointialueiden tavassa tuottaa vammaispalvelulain mukaiset näkövammaisille ihmisille elintärkeitä kuljetuspalvelut heikkolaatuisina ja vammaisten ihmisten tosiasiallisia tarpeita vastaamattomina. Jatkokäsittelyssä kireää aikataulua tärkeämpää on laatia selkeä ja tarkka laki, joka varmistaa vammaisten ihmisten oikeuksien toteutumisen.

Lain vaikutukset vammaisten ihmisten elämään tulee arvioida huolellisesti ja kattavasti. Vaikutusten arviointi ei saa rajoittua vain taloudellisiin vaikutuksiin. Erityisen tarkasti on arvioitava perus- ja ihmisoikeusvaikutukset. YK:n vammaisopimuksen mukaisesti vammaiset ihmiset ja

vammaisjärjestöt tulee osallistaa kaikkiin valmistelun vaiheisiin, sillä niillä on paras ja ajantasaisin tieto vammaisten tarpeista elämän eri vaiheissa. Myös palveluiden kustannukset laadukkaasti ja yksilöllisesti tuotettuina tulee selvittää, jotta hyvinvointialueille voidaan osoittaa riittävät resurssit palveluiden järjestämiseen.

Vammaispalvelut ovat subjektiivisia oikeuksia eikä Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset hyväksy niihin kohdistuvia säästöjä. Vammaispalveluiden laatua, saatavuutta tai kattavuutta ei myöskään tule rajoittaa vetoamalla säästöihin. Valtion velvollisuus on osoittaa riittävät varat, jotta vammaisten ihmisten oikeus yhdenvertaiseen elämään voi toteutua.

Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset muistuttaa, että näkövamma on aina lääkärin diagnosoima vamma, ei osa normaalia ikääntymistä. Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ei hyväksy minkään tyyppistä näkövammaisiin kohdistuvaa syrjintää, ei myöskään iäkkäinä näkövammautuneiden syrjintää.

Pekola Jari
Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry